om at have gjort sig skyldig i Mord: Du skal altsaa ikke radbrækkes, du skal slippe med at hænges.

Jeg fastholder derfor i Princippet stadig Barnets Ret: Lige Krav for det uægtefødte Barn overfor begge dets Forældre i samme Omfang som det ægtefødte Barn, og jeg mener, at det er den Fane, under hvilken en Kamp for en Reform af vor Lovgivning bør føres.

Men jeg ved ogsaa, at der er langt fra at rejse dette Krav til at faa det gennemført. De 2 Betragtninger, jeg har anført, slaas ikke ihjel ved Ræsonnementer; de bunder dybt i Aarhundreders sejge Tradition og Overlevering. Og nu kommer jeg til det, som egentlig har foranlediget mig til at komme her i Aften. Hvad man i vore Dage bøjer sig for, er ikke logiske Forstandsudviklinger. Det er Kendsgerninger. Et Faktum er bedre end ti Ræsonnementer, de være saa rigtige og uimodsigelige, de være vil. Derfor er jeg ogsaa klar paa, at man faar ikke mit Princip ført igennem, ja det kan næppe en Gang nytte at føre det frem for den store Offentlighed, før det er til det yderste underbygget med Kendsgerninger. Og hvad er det for Kendsgerninger, der her kan være Tale om? Det er Kendsgerninger som med klare Tal og med uimodsigelige Erfaringer beviser, at det er til Samfundets egen Skade, at lade Tingene gaa som hidtil. Det er muligt, at slige Kendsgerninger slet ikke kan skaffes, det er jo endog tænkeligt, at de slet ikke eksisterer. I saa Fald maa vi jo lade vort Krav stilles i Bero og fortsætte med den i hvert Fald meget fortjenstfulde Humanitet overfor Moderen, vi hidtil har vist og fremdeles vil vise, maaske endog i forøget Grad. Men kan Kendsgerninger skaffes til Veje, bør det ske, og Retskravet for Barnet rejses.

Og her er det, at navnlig et Spørgsmaal trænger sig paa: *Hvad bliver der egentlig af alle de uægtefødte Børn, de 7000 aarlig, der fødes i vort Land?* Paa dette Spørgsmaals Besvarelse, tror jeg, at det for en meget væsentlig Del vil komme til at bero, om gennemgribende Reformer til Fordel for de uægtefødte Børn skal kunne ventes gennemført eller ikke. Er det saa, at de uægtefødte Børn i alt væsentlig følger Trup med de andre Børn af væsentlig samme sociale Niveau som de selv, saa er der jo ingen særlig Grund til at interessere sig for dem, saa er det alene Moderen, hvor hun er forladt og ulykkelig, vi bør tage os af; men er det saa, at de uægtefødte Børn som saadanne i højere Grad, maaske i langt højere Grad, end deres ligestillede ægtefødte Brødre, synker til Bunds eller dog langt ned i Samfundsdybet, saa har vi deri en ganske særlig Grund til at vie dem vor Interesse, og er det saa, at dette ikke skyldes tilfældige eller medfødte, uafhjælpelige Aarsager, men netop den Omstændighed, at de faktisk af Lovgivningen ligefrem er udpeget som en Pariaklasse i vort Samfund, saa er der i allerhøjeste Grad Anledning for Lovgivningen til at raade Bod paa dette Forhold; saa kan Kravet om Barnets Ret rejses med Alvor og Vægt.

Og nu er Forholdet efter min Formening saa, at der er Tegn, som tyder paa, baade at de uægtefødte Børn faktisk synker lettere til Bunds end deres ægtefødte Brødre, og at dette netop skyldes den forladte og hjælpeløse Stilling, Lovgivningen lader dem indtage i Samfundet. Disse Tegn er maaske ikke afgørende, men vistnok heller ikke betydningsløse. Der er 3.

1. Af de uægtefødte Børn dør i den første spæde Barnealder i København ca. 22 %, udenfor København vistnok endnu flere, der menes ca. 30 %. Af de ægtefødte dør gennemsnitlig i samme Alder kun 10—11 % — ja selv om vi tager de allerdaarligst stillede Arbejdsmænds Børn for sig alene, er det allerhøjeste Dødelighedstal for saadanne ægtefødte Børn kun 18 %.

2.—3. Medens de uægtefødte Børn som før nævnt kun udgør 9—10 % af alle fødte Børn, og medens den store Dødelighed blandt uægtefødte Børn bevirker, at der blandt den voksne Befolkning næppe findes mere end 5—6 % uægtefødte Personer, saa er blandt de offentlige Fruentimmer ca. 15 %, og af Straffangerne ca. 18 % uægtefødte Personer.

Altsaa der dør omtrent dobbelt saa mange uægtefødte som ægtefødte Børn, og der synker ca. 3 Gange saa mange uægtefødte Personer ned i Samfundets allerdybeste Skakter, ned til de prostituerede Kvinder og Straffangerne. At dette nu skulde skyldes medfødte Ejendommeligheder, er jo ganske uantageligt. For de Prostitueredes og Straffangernes Vedkommende er det jo paa Forhaand en ganske urimelig Antagelse. For Dødelighedens Vedkommende modbevises det ogsaa bestemt deraf, at det i 1895 indførte offentlige Tilsyn med Plejebørn har bragt Dødeligheden blandt de uægtefødte — hvoraf de fleste jo netop er Plejebørn — til at dale betydeligt.

Muligvis kunde de uægtefødte Prostitueredes og Straffangers Overvægt skyldes, at de har Samfundsopinionen imod sig, at de altsaa lettere stødes ud — maaske derfor ogsaa lettere stiller sig selv udenfor Samfundet — men heller ikke det, tror jeg, har stort paa sig; i det mindste ikke her i København.

Grunden kan derfor ikke godt være nogen anden end den, at de uægtefødtes Opfostring i langt overvejende Grad er væltet over paa de økonomisk svagest stillede Befolkningselementer, Kvinderne, endda Kvinder med nedsat Erhvervsevne, hvad jo netop det uægtefødte Barn bevirker; i Forbindelse med den Omstændighed, at det uægtefødte Barn